

ن : ۲

مايس ۱۳۳۸

صاپي : ۲

دارالفنون

اکادمیہ اسلامیہ
کوشاں جو عہد

فلسفہ، اجتماعیات، تاریخ، جغرافیا، ادبیات

ایکی آبادہ بـ نش اولنور

مندرجات:

فیحته و عالمruk وظیفه سی (محمد امین)

تورک فیلسوفی فارابی : حیاتی، آثاری، مسلکی (م . شمس الدین)

تہودول ریو (مصطفیٰ شکیب)

اسکی ساولر (نجیب عاصم)

کتابیات و مجموعہ لار

نجیب عاصم بک

م . ع .

ر . خ

اسلام متفکر لری

اخلاقی تہذیب

مجموعہ لر

مرزا درہ باشی : اوقاف اسلامیہ مطبوعہ سی

۱۹۲۲-۱۳۳۸

میخانیک صنایعه متعلق یونان اثرلری عربجه ترجمه ایدلکله برابر بوکا دائر آز اثر
کتیرلشد. ما کنه به متعلق عربجه اکمههم بر اثرک مؤافی جذره لی بدیع الزمان درکه تو زکاردن دیار بکرده
حکومت سورن « آرتق » خاندانندن قطب الدین قره آرسلانک امریله ۶۰۲ ده یازمشد. بر جوق
مینیا تو رله تزین ایدیلن بر نسخه سی آیاصوفیه کتبخانه سنده بولنقده اول دیغندن اربابنک بونی ترجمه
و طبعه همت ایله سی ملی بروظیفه در.

بوجلارده هیئته ، طبایته ، تاریخ طبیعی یه ، طبقات الارض ، و معدنیاًه متعلق آیری آیری فصللار بولنگ تددرکه ارباب فنمز بونک دلالتیله اسلامی اثرلر حقنده خیلی معلومات ایدند کدن صوکره بونلرک اصللارینه صراحتله خبلی خدمه تلر کورده بیلمه سی ده پلک ممکندر .

«اسلام متفسکلرلری» يىنك كوروب مطالعه ايلديكىمز ايلى جىلى يىنك مندر جاف خلاصە او لارق بوندن عبارتدر . اوچنجى بىلدى يىنك تفسىير exégese و فقهىن ، اسلامىيەتك اصل و مبادىسىندن ، دردنجىسىنىك مكتبي فلسفة ، الھيات و تصوفىن ، نهایت بشنېجىسىنىك ده «مذاھب و عصر حاضر حریتى» ندن عبارت او له حنفى ايمالىك حلدىك مقدمەسىندن آكلاشىلەم قىدەدر .

هؤافي دوستم ز بارون قارادو وویه بوراده عرض شکران متفکر لرمزه ائرینک مطالعه سنى توصيه بى
بروجيجه بيليرز .

جی ۲۴

کتابات

Bouglé, Bréhier, Delacroix et Parodi [Du Sage antique au citoyen moderne, Etudes sur la culture moderne, Paris 1924.]

پروفسور برهئیه یونان مدنیتتک « حکیم » ندن بحث ایدیبور . اسکی بونان فیلسوفلرینه کوره
فضیلت طبیعتک اضطرابله فدا ایدلسلیله الده او لنماز ، بلکه طبیعتک درجه کاله وصولی دیگدر
(صحیفه ، ۸) . آوروپا مدنیتتک بو ایمک مرحله سنده طبیعت قیمتی ایله اخلاق قیمتی باشقة باشقة
شیلر دکلدر . افلاطون ایچون آرزو و احتراص بذاته فنالق دکلدرلر ، بلکه آنچق افراط درجه سنه
کلنجه رزیاتی انتاج ایدرلر . بناءً علیه حکیمک اساسلى فضائلی بشرک طبیعی قواسنی آهنگله و افراطدن
قاچینه رق انکشاف ایتدبرنلر در . یعنی عفت ایله عدالتدر (صحیفه ، ۱۴) . مدنیتک تکاملمندن و تراپت
اجتماعیه نک تحویلندن متولد فرقه‌ردن صرف نظر رواییلرک اخلاق مفکوره‌سی ده طبیعتک ایچه‌باتنه
توافق ایله مکدن عبارتدر (صحیفه ، ۲۲ الی ۴۰) . یالکز قرون قدیمه نک اتهاستنده حیانک معنای
باشقه صورتله اکلاشیلمغه باشـلایور . حکیمک مفکوره‌سی روحک تصفیه سنده بدـن و بدنـدن کان
احتراسـلـدن نـجـرـدـه کـوـرـوـلـیـور (صحیفه ، ۴۱ - ۵۵) . پروفسور دولاقروا مدنیت قدمه نک اتهاستنده

مشدتلە بلىرن بوجريانك خريستيانقلە ناصل عمومىلشدىكىنى اىضاح ايدىيور . انسانك طبىعتك خارجىنده وفوقدنە برمىدىئى وبرمعادى وارددر . حقيقى حيات ابدى اولان حياندركە باشقە برعالىدە تحقق ايدر . انسانك او كا اكتساب لياقت ابلەمىسى آنجق اللەدن كان هدايت ايلە مەكىن او لاپىلير . آنجق او سايىھە اعمال بشرىيەدە حقيقى برقىمت اكتساب ايلر (صحىفە، ۵۸) . بواعتقاد خريستيانغا خاص دكادر . طبىعت حياتى ايكلېشىدېرك او كا بىرده طبىعت فوقدنە دىنى حيات علاوه ايلەمك بوتون دينلىك عمومى ئايلىدەر . بوتفريق سايىھەندە اخلاق مفکورەسى يۇنان مەنيتىنە حائز اولدىنى « طبىعىلەك » وصفى ترک ايلە الەيى برمىھىت اكتساب ايدىيور . مەنيت قدىمەدە فضىلت انسانك طبىعت اعتبارىلە كىندىنە خاص او لانى ياماسى ايدى ، قرون وسطا خريستيانغا خاص ايسە دىنى اسرارك اندىشە واضطراپى اىچىنە ياشايان روح كىندىنى قورتاراجق بىرالله خيالى او كىندە سجده ايدىيور (صحىفە، ۶۶-۶۷) . معمافيه خريستيان اخلاقىنە « طبىعى » اخلاق عنصرلىرى تما . مفقوددر دينەمىز (صحىفە، ۶۸) . نەكىم يۇنان قدىمەدە اخلاقىنە مفکورەنك طبىعت فوقدنە وخارجىنە قىايق عاليەنك دوننە بشرك كىندى عقليلە ، خريستيان دىنى وحى ايلە ، الھام ايلە ايريشىلە بىلن قىايق عاليەنك دوننە بشرك كىندى عقليلە ، نوعما بر طبىعت دىنى قېيىلەنەن الھيات علمى وجودە كىتىرە بىلە جىكى قبول ايلەدىكى كېيى (صحىفە، ۷۲-۷۳ و ۱۹) . يۇنان مەنيتىنەك طبىعت ملاحظەندەن استخراج ايلەدىكى فضائل اربعەنك دە دىنى اندىشەنك مەھىملىلى او لان *vertus theologales* آلتىنە و اولنەردىن فيصلەرك ، قىمت قازانەرق برمۇقى حائز اولماستە مانع دكادر (صحىفە، ۷۹ - ۸۰) .

فضائل دىنەيى نەسندە جمایىن ولى saint 10 قرون وسطا مەنيتىنە قەرمانىدەر (صحىفە، ۹۷-۹۸) فقط ولينك بىر تىك نۇنهى اولدىغى ظن ايمەملىدەر . ولى ، كىندىسى قەرمان طائىان جمعىتىك بىر افادەسى اولدىغى جەنلە او نك تنوعلىنى دە اظهار ايدر (صحىفە، ۱۰۵) . مثلا حوارى ، زاھد ، دىن اىچۇن شەھىد او لانلار ، كليسايە ، جماعەتە قوماندا ايدنلر ، مسائل دىنەيى تعميق ايدن علمما ، متتصوف و مىجدوب قرون وسطا عالىنەك اخلاق قەرمانلىرىدەر (صحىفە، ۹۷ - ۱۱۵) .

طبىعتە توفيق حرکت ايلەمكى اخلاق دىستورى او لارق قبول ايدن مەنيت قدىمە ايلە طبىعتە مخالفت ايلەمكى اخلاقى فضىلتىرك تەختىقى اىچۇن شرط اساسى او لارق قبول ايدن قرون وسطا عالىنەك ناصل ۱۷ نجى عصر جمعىتىنە « عەنل » مەھۇمنىك تىشكىل ايلەدىكى پىرە آلتىنە تأليف ايدىلەدىكىنى پروفسور پارودى آكلاستىور . عقل ايلە طبىعت نظامى تماشا ايدەرك فىكرالەيى بە ايريشىز (صحىفە، ۱۲۶) . فقط عقل او نك سەكىز نجى عصرى دە باشقە بىر خدمتىلە مکاف : او زمانە قدر الەيى بىر نظام قدسىتىنە مظھر عد او لان سىياسى ، اخلاقى ، اجتماعى فىكىرلەرنىجە بىر تىقىد سوزىچەندەن كچىرىلىپور و بىر عصر او لىخانى مەھىملىلىك اولنەن سىياسى ، اخلاقى ، اجتماعى فىكىرلەرنىجە بىر تىقىد سوزىچەندەن كچىرىلىپور و بىر عصر او لان عقل بىر عصر صوڭىرە اختىلابلىكى كوزو كويور (صحىفە، ۱۶۹ - ۱۹۳) بۇ تحولى ترسىم ايدن قۇنفرانسلر تۈرىكىب اعتبارىلە قرون وسطادە و يۇنان قدىمە عائىد او لانلەردىن دە آز علاقەدار ايدىيور . چۈنکە منحصراً فرانسە مەنيتىنەك تىكاملىنەن باحىدر . لوحة تام او لاسى اىچۇن آلمانيا و انكلترا دەن بىحث ايدىلەك حتى ايتالىيان ويقو او نوتولماق لازم كلىرىدى .

بۇ كا مقابل معاصر حياته عائىد اخلاقى مفکورەلردىن بىحث ايلەين پروفسور بوغلەنك اىكى قۇنفرانسى بوكون اك بويوك علاقە ايلە تعقىب ايدىلەن مسئلەلرە ئىمسىزلىكىدەدر . او نك طقوز نجى عصرى دە غرب مەنيتىنەك توسمى حسبىلە آرتق بىر خريستيان ، حتى بىر غرب خريستيان مەنبىتى اولىق وصفى او كا آنجق مەشائى اعتبارىلە اضافە ايدىلەپىلير . شىمدى بومەنيتىك عناصر ملحقەسى او لان شرق واقصاي شرقىدە

مختلف مملکتler وار . اونك ایچون بوغلهنک تدقیق ایله دیکی مسئله‌لر بو کون بشریتک قسم اعظمی علاقه‌دار ایدر . معما فيه بوغله‌ده فرانسز حیاتنک تکاملنی اساس اتحاد ایله مشدر .

اون بدنجی واون سکرنسنگی عصر لرده حاکم اولان « عقل » تصویری برینه اون طقوز نجی عصر ده « جمعیت » تصویری مسائل اخلاقیه و سیاسیه ده اهمیت کسب ایدیور . او زمانه قدر فلسفی وما بعد الطبیعی اولان مسئله‌لر آرتق اجتماعی تلق ایدیلیور . اساساً جمعیت مفهومی بر طرفدن طبیعت نظامنه داخل ایکی جهتندن او نظامک فوقنده کوزو کمزی ؟ بوسایده اون بدنجی اون سکرنسنگی عصر لرک آرادینه ترکیبی نقطه نظر بولونشمیدر ؟ ظن ایدرم بوغله‌نک مقصدی بویله براهه د اوزرنده درین براویقویه یائمه‌نک جائز اولدینه کوسترمکدر . یکی ضدیتلر میدانه چیقیور : بر طرفدن انسانلر جمعیت حالتنده یاشارلر چونکه آرالرنده مشترک عقیده‌لر، روحلرنده محاذل اولان میلانلر وارد . ده موقراسی بوعینیت اوزرینه قوروکور و بوندن طولاییدرکه - عنی جنس‌دن اولانلرک جمی جائز اولدینه - اکثریت قانونی ده موقراسیده حاکمکدر . فقط دیکر طرفدن، بالخاصه معاصر جمعیتلر دفتر دلر آره سندة تخلف، اختصاص نقطه نظرندن ده پک صیقی تابعیتلر کورولشدر . وبو « عضوی تساد » کیت کیده آرتقده‌در . اک متمن مملکت‌لرده سندیقالرزمک ارائه ایله دیکی ڈایلات بر تئیل کی اولان ده موقراسی بر تئیل کبی اویاسی لازم کان مسلک ذرمه‌لرینه ابتنایدن تشکیلاتک حاکم اویاسنه متوجه‌در . بوغله بو کون جمیت حاضره داخلنده کی بوایکی بویوك جریانی ارائه ایدیور (صحیفه، ۲۱۸) اون طقوز نجی عصر ابتداسنده اخلاق مفکوره‌سی حر بر سلطان اولارق وطنداش اویس‌نی استهداف ایدیوردی . فقط ایشجینک اقتصادی سفالته رغماً سیاسی سلطنتندن بحث اوونه بیلیرمی ؟ حریت ایچون مساوات لازم . مساوات ایسه دولتك اقتصادی و معنوی حیاته قارشی سیرجی قلاماسیله دکل مؤثر مداخله‌یله ممکندر . غایه اولارق فرد حیلک واسطه اولارق فرد حیلکه معارضدر (صحیفه، ۲۰۷) فقط نه درجه‌یه قدر ؟ آرتق سیاست غاو غالرندن خیر او مایان ایش‌جی اکثریتی آنجق مستحصللرک وطنداش اولابیله جکنی ادعا ایدیور . اسکیدن محتر اسیر لرک حصه‌سنی اصابت ایدن‌سی بوکونکی وجدانده بویوك بر موقع شرف اکتساب ایدیور . (صحیفه، ۲۰۶، ۲۲۳، ۲۲۴) ده موقراسی ویاسندیقا ایزم : آئیده بوایکی جریاندن هانکیسنک تفوق ایده جکنی تعیین ایله مک بوکونکی سیاسی و اجتماعی مسئله‌در . پروفسور بوغله بوایکی جریانک یکدیکرینه انطباق ایله مسی لازم کلدیکنکه قاندر (صحیفه، ۲۴۲) .

یکرمی بش عصر لق بوتون برمعنوی تکاملی اون بر قو نفرانسده خلاصه ایله مه‌نک تهلهکلری معلومدر : هیئت عمومیه‌نک بارز بر صورتده نظرده تجسم ایده بیلمسی ایچون فرعی ظن اولان جریانلر اهال اوونور . بو کتابده ، مؤلفلرک مسلیم اقدار و اختصاصلرینه رغماً ، بو اکسیکلک ضروری اولارق موجوددر . اساساً خلاصه ایدز کن بزده عینی مشکلات قارشی‌سنده قالدق . هر حانده اخلاق فلسفه‌سی مسائلنه نفوذ ایله مک ایسته‌ین کیمسه‌لر ایچون بو کتاب قیمتی بربه‌بردر . اساساً بو کون ده دون کی شرقده و عربده موضوع اولان مسئله‌لر ماهیت اعتباریله اوقدر فرقی دکلدرلر .